

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
Wstęp — Historyczny proces przekształcania się szkoły ludowej w szkołę ogólnokształcącą i tworzenie się inteligencji	7

Część I

IDEOLOGICZNE TENDENCJE PROJEKTÓW SZKOŁY POLSKIEJ NA POCZĄTKU XX WIEKU

Walki ideologiczne na Sejmie Nauczycielskim	11
1. Ogólna charakterystyka sytuacji w czasie Sejmu Nauczycielskiego	11
2. Tendencje charakteryzujące obrady Sejmu Nauczycielskiego	14
3. Walki ideologiczne wokół „idei szkoły jednolitej”	16
4. Krytyka ministerialnego projektu ustroju szkolnego	20
5. Problem przekształcenia i utworzenia nowej inteligencji polskiej	25
6. Reforma szkoły średniej	29
7. Reforma szkoły zawodowej	33

Część II

PRACE KONCEPCYJNE NAD PROBLEMEM WYKSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Rozdz. I. Koncepcja wykształcenia ogólnego w pracach przygotowawczych do Sejmu Nauczycielskiego	36
1. Ogólne założenia projektów wykształcenia ogólnego	37
Idea demokratyzacji społeczeństwa przez szkołę	37
Idea wychowania narodowego	38
Idea oparcia szkoły na nowych zdobyczach pedagogiki	40
2. Koncepcja wykształcenia ogólnego opracowana przez Ośrodek Warszawski	41
Wykształcenie powszechne	41
Wykształcenie średnie	45
3. Koncepcja wykształcenia ogólnego w pracach Ośrodka Krakowskiego	52
Wykształcenie powszechne	52
Wykształcenie średnie	60
Rozdz. II. Koncepcja wykształcenia ogólnego w pracach Sejmu Nauczycielskiego i programach szkolnych z lat 1919—1922	72
A. Wykształcenie ogólne powszechne	73
1. Projekt Ministerstwa przedstawiony na Sejmie Nauczycielskim	74
2. Projekt nauczycielski	76
3. Koncepcja wykształcenia ogólnego w programach szkoły powszechnej	77
Wykształcenie podstawowe jest humanistyczne i techniczno-zręcznościowe	79
Intelektualizm dydaktyczny wykształcenia podstawowego	80

4. Analiza celów nauczania	82
5. Analiza celów wychowawczych	85
6. Utylitaryzm wykształcenia podstawowego	86
7. Porównanie wykształcenia szkoły powszechnej z gimnazjum niższym	87
8. Prace nauczycieli nad ujednoczeniem programu i wykształcenia ogólnego podstawowego pierwszego stopnia	92
9. Krytyka wykształcenia ogólnego niższego	94
B. Wykształcenie ogólne średnie	96
1. Geneza historyczna	96
2. Projekt T. Łopuszańskiego na Sejmie Nauczycielskim	99
Zasada podstawy dydaktycznej	100
Formalizm dydaktyczny w wykształceniu średnim	101
Zasada kultury narodowej	104
3. Krytyka zasady podstawy dydaktycznej	108
4. Koncepcja wykształcenia ogólnego w programach gimnazjalnych	109
Realizacja zasady podstawy dydaktycznej	109
Analiza celów nauczania	112
Zasada kultury narodowej	118
Jednolitość i jednostronność wykształcenia średniego	122
5. Pojęcie wykształcenia	123
Rozdz. III. Wnioski końcowe	126
Literatura	131
Summary	141